PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. štev. 419 - Cena 4.- lire | Poštnina plačana v gotovini / Spedizione in abbon. postale | TRST, sobota, 12. oktobra 1946 | UREDNIŠTVO in UPRAVA, PIAZZA GOLDONI št. 1 - I. Tel. št.: Ur. 93806, 93808 - Upr. 93807. Rokopisi se ne vračajo

Jugoslovanska delegacija je že večkrat omenila, da njena zahteva, to je zahteva Federativne ljudske republike Jugoslavije glede Trsta in Julijske krajine ni slučajna zahteva, ki bi jo postavila Jugoslavija šele sedaj, izkoriščajoč položaj zmagovite dežele, pač pa je to cilj dolgotrajne borbe naših narodov za osvoboditev in zedinjenje.

KARDELJ

Roke vstran od naše šole

Minilo je leto, odkar upravlja naše šole ZVU. Z nekaterimi svojimi ukrepi je ustvarila tako neznosno atmosfero, da je pošten človek zlepa ne more prenesti. Nerodnosti, nepremišljena zaletavanja in pa samovoljno uveljavljanje za narod žaljivih tendenc je povzročilo mnogo sporov. Krivice, storjene otrokom, šoli, učiteljstvu vpijejo.

ZVU je bila opozorjena na vsako napačno potezo in na posledice. Ko je opozorilo naletelo na gluha ušesa, je pač nastalo, kar je nastalo.

ZVU je prevzela upravo naše šole. Od tega je naša šola imela na eni strani gmotno pomoč, na drugi strani pa je prišla pod tuj vpliv in imela od tega občutno škodo.

Vodja prosvetnega oddelka kapetan Simoni je prinesel s seboj iz Amerike vzorec šole, ki je brez duše; on vsaj trdi, da uvaja tip ameriške šole. Vsaka beseda, pesem, slika, zastava in drugo znamenje, ki govori o našem preganjanju, o borbi in osvobojenju, se smatrajo za politiko in se preganjajo brez milosti. Zid naj bo gol in srca prazna. Za nas ni življenja od leta 1918. Vtaknimo glavo v pesek kakor noj in, kar se je potem godilo — ne vemo... Samo tako bomo ustregli oblasti in se izognili grožnjam in preganjanju. Kot Italijan je skušal biti g. Simoni v marsičem nepristranski in iz neke posebne ambicioznosti je hotel dvigniti naše šole; ni se pa zavedal, da je slovenska šola stalen tip, produkt razvoja stoletij, nekaj specifično slovenskega, čeprav se tudi naslanja na najboljše svetovne vzore. Kdor tega ne pozna do dna, šoli mnogo vzame, dati ji ne more prav nič. Zavezniki kot začasni okupatorji naše pokrajine pustijo ves prejšnji zakonski ustroj in brišejo le tu pa tam besedo fašizem. Vsi zakoni, vsa praksa so v glavnem isti. Obredli so vso Italijo, preden so prišli v Trst in, ko so hoteli tu uporabiti izkustva, pridobljena po kraljevini, so spoznali, da to ne gre. Vodja šolskega oddelka si je pa še izbral sotrudnike iz krogov belih, ki so pobegli, ko je propadlo njih delo doma. Ako jih g. Simoni protežira in hoče, da bo naš narod čakal milosti od njih, čaka zaman vsake hvaležnosti za to, kar dela.

Posebno tragično je poglavje o šolskih knjigah. Da bi nasilno odstranil vse knjige, v katerih je kaka sled o partizanih in o osvobodilni borbi, je vodja prosvetnega oddelka pognal v pogon vse, kar je mogel. Prvo so bile grožnje. Prenašali so jih zaupno od ust do ust. Napisati je jih je bilo sram in po pravici, zakaj niti fašizem se ni v svoji «cvetoči dobi» povzpel do take absurdnosti, da bi ob sklepu leta razglasil šolo za nepriznano, odvzel otrokom izpričevalo in še kolice o počitnicah, vrgel hkratu vse učiteljstvo na cesto. Učitelji so proti takemu ravnanju protestirali. Naravno je, da ZVU po nekaj mesecih še ni našla primerne oblike, da bi krivico popravila.

Grožnjam so sledile pisane prepovedi in od najvišje civilne oblasti izdani razglas, ki stavi v akcijo policijo... Zgodilo se je marsikaj še prej: streljanje v škedenjski šoli, aretacije; sam vodja je večkrat prednjačil. Gonja se je nadaljevala do konca leta in prav ob koncu dosegla višek.

Kot nadomestilo za prepovedane knjige je ZVU naročila berilo za višje razrede. Vsebina in oblika berila je mizerna: vse obrnjeno, vse cenzurirano, brez našega duha mrzlo; nekaj za silo z vseh vetrov zbranih beril, ki pa spominjajo na slavna berila, ki jih je sestavljal Bandelj po prvi svetovni vojni. Če k temu dodamo še zgoraj naštete grožnje, je razumljivo, da so bila sprejeta berila ZVU s tako «simpatijo». Ker čustev ni mogoče vsiljevati in še manj zatreti, naj ZVU ne misli, da bo boljše, ko bo tisto skrpucalo popravljala z dodajanjem nekoliko besed o osvobodilnem gibanju, učinek bo vedno isti. Kar je nasilno — pod eno ali pod drugo firmo — ni več za nas: Nasilnikov jarem smo vrgli s sebe za vselej.

Tolažimo se s tem, da bodo te blodnje trajale še kratek čas in bo uprava šole prešla za stalno v čvrste roke, kjer bo cilj jasen in smernice točno določene; diletantskim eksperimentom v naših šolah bomo tedaj zapisali «non resident». Tudi dekreti «alla Madame Butterfly», kjer te v začetku namešćajo za stalno, nekaj vrst nižje pa pišejo, da te vsak čas in brez vzroka lahko odstavijo, niso za ljudi našega kova. Od učiteljstva neprestano zahtevajo podpisovanje nekih izjav — ustvariti hočejo iz njih bedne, hlapčevske kreature, da se ponižajo pred vsakim, če ne, jih izstradajo...

V trenutku, ko se s težavo rešuje, kar je bilo skozi četrt stoletja izgubljeno, pada odgovornost na vsakega, ki to naše delo ovira.

Ena sama je naša zahteva, en sam je nasvet: Šola je, ker mora biti. Vzdrževati jo je treba iz fondov, ki jih zakladajo naši davki. Samovoljna priznanja in nepriznanja šol (t. j. pri nas na novo uvedena ameriška posebnost) si kar prihranite! Pustite šolo zrelim ljudem, naj delajo po svoji vesti in po pravu, kajti odgovorni so pred Bogom in pred ljudmi za to! Ako morete šoli zraven še pomagati, pomagajte, če ne pa umaknite svoje roke od naše šole!

I. g

KONFERENKA ŠE NADALJE IGRA 14 (15) : 6

Za Romunijo Bolgarija na vrsti

VIŠINSKI: Bolgariji se odreka sobojevništvo, ki ga nekateri tako širokogrudno pripisujejo Italiji

Pariz, 11. — Včeraj ponoči se je zaključilo razpravljanje o mirovni pogodbi z Romunijo, danes pa bo plenum izglasoval osnutek mirovne pogodbe z Bolgarijo. Plenum se torej točno drži predpisanega dnevnega reda in tako mu ostane še dva dni zasedanj, ko bodo prišle na vrsto mirovne pogodbe z Madžarsko in Finsko. Konferenca nudi isto sliko, kot jo je imela prejšnje dni: «preglasovanje» se nadaljuje in plenum skoro nenehno igra z 14 (15) : 6.

Pri zasedanju o mirovni pogodbi z Romunijo, so se delegati kaj malo bavili z Romunijo samo. Diskusija se je vrtela bolj okrog podonavske plovbe, vse skupaj pa je močno dišalo po petroleju. Kresali sta se dve različni zamisli demokracije. Prva, ki jo zagovarjajo Anglo-amerikanci, se zavzema za aritmetično enakost, medtem ko druga, katere glasnika sta bila Molotov in Kardelj, uči, da je enakost možna le tedaj, kadar je stvarna. Tako Anglo-amerikanci menijo, da se šibka Romunija lahko pogaja z močnimi Anglo-amerikanci na osnovi popolne enakopravnosti, medtem ko je po Molotovljevem mnenju tako pogajanje prav toliko enakopravno kot n. pr. med milijonarjem in beračem.

Drugo razpravljanje o mirovni pogodbi z Bolgarijo je pokazalo tudi bistvene razlike v gledanju na položaj na Balkan. Tekom razpravljanj je prišla do izraza politična ofenziva, ki jo skušajo Anglo-amerikanci voditi s pomočjo Grčije: Bolgariji se odreka priznanje za sobojevništvo, ki ga je celo Italija dobila, Grčiji se pa daje potuha v njenih zahtevah po albanskem in bolgarskem ozemlju.

Molotov proti diktatom „dolarske“ demokracije

Na četrtkovi večerni seji je na Bevinov predlog o internacionalizaciji Donave odgovoril tudi sovjetski zunanji minister Molotov, ki je predsedoval zasedanju. Izjemoma ta njegov govor ni bil že vnaprej preveden in razdeljen delegatom, ker ga je Molotov sestavil v naglici, medtem ko je Bevin govoril Med drugim je dejal tudi tole: «Nekateri, ki zahtevajo ureditev podonavskega vprašanja, dado vtis, kot da hočejo narekovati svoja povelja zavezniškim državam glede reke, ki je last teh držav. To pomanjkanje nepristranosti ugotavljamo pri načinu, kako skušajo nekateri rešiti podonavsko vprašanje». Molotov označuje mednarodno podovavsko upravo, ki so jo ustanovili pred 90. leti, kot izraz izrazito imperialistične politike 19. stoletja. «Če stvarno nameravamo opustiti imperializem 19. stoletja, zakaj bi se morali vendar tako krčevito oklepati teh imperialističnih ostankov?

Kaj pa Suez in Panama

Če moramo govoriti o enakopravnosti držav na rečnih poteh, o enakih možnostih za vse, moramo to delati nepristransko in pošteno. Ni namreč samo Donava mednarodna rečna pot, govorimo tudi o Sueškem in o Panamskem prekopu, pri katerih je prizadetih mnogo držav. Če dajete enakopravnost in isto možnost državam, kot so n. pr. Rumunija, Bolgarija in Jugoslavija, kaj se bo zgodilo z njihovimi industrijami? Prilastil si ji bo ameriški kapital! In tako bomo na svoji rodni zemlji poslušali angleško in ameriško govorico, kadar koli bomo odprli radio.

Kapitalisti hočejo zagospodariti Podonavju

Ali je mogoče majhnim državam svobodno tekmovati z ZDA in Veliko Britanijo ter hkrati ohraniti neodvisno politiko? Prav gotovo ne! Zopet bi padle v odvisnost tujcev. V sedanjih razmerah enakost možnosti ne pomeni enakopravnosti, temveč pomeni gospodarski položaj, v katerem kapitalisti lahko postanejo gospodarji vseh držav in jim zavladajo po mili volji na osnovi «dolarske demokracije».

Prav zaradi tega ne smemo prehitro rešiti podonavskega vprašanja. Če ima kdo moč dolarjev ali funtov, nima zato pravice vsiljevati svoje volje in dapati povelja premaganim in zavezniškim državam».

Glasovanje o pogodbi z Romunijo

Ko je Molotov zaključil svoj govor so prešli na glasovanje in običajni «glasovalni avtomat» je s 15 glasovi odbil sovjetski predlog. Tako bo Donava ostala odprta mednarodni plovbi in sklicana bo podonavska konferenca, katere se bodo udeležile vse podonavske države in štiri velesile. Le-ta bo določila novo mednarodno upravo za Donavo.

Sprejeti so bili tudi členi o reparacijah. Sovjetska zveza bo dobila od Rumunije na račun reparacij 300 milijonov dolarjev. Rumunija bo morala plačati odškodnino tudi britanskim in petrolejškim družbam.

Rumunijo bo vezala določba o največji ugodnosti, to se pravi, da bodo vse države imele v Rumuniji pravico do enakih trgovskih ugodnosti. Vojaška določila omejujejo rumunsko vojsko na 120 tisoč mož, mornarico na 15 tisoč mož in zračno silo na 150 letal, toda brez bombnikov. Glede torpedovk je prišlo do živahne diskusije, ker se je Byrnes spričkal s sovjetsko delegacijo, ali naj ima Rumunija pravico tudi do teh ladij. Ker je bilo že polnoči, je Byrnes naglo odjadral domov, ne da bi počakal izid glasovanja in to s pretvezo, da bo moral že zjutraj ob 8.30 uri prevzeti predsedstvo plenuma ter da mu je osemurno spanje nujno potrebno. Glasovanje, s katerim so sprejeli osnutek mirovne pogodbe z Rumunijo, je trajalo 5 ur in je bilo zaključeno ob 1.50 uri.

Pretresanje pogodbe z Bolgarijo

Davi je plenum pod predsedstvom ameriškega zunanjega ministra Byrnesa začel razpravljati o mirovni pogodbi z Bolgarijo ki mora biti še danes izglasovana. Ob na pol prazni dvorani je prvi spregovoril poljski delegat Wijerslowski in nastopil proti pretiranim grškim zahtevam proti Bolgariji. Dejal je, da so reparacije, katere terja Grčija od Bolgarije, pretirane, ker se Bolgarija ni borila proti grškemu narodu. V teh pretiranih zahtevah vidi poljski delegat roko mračnih sil, ki skušajo izvajati pritisk na novo bolgarsko ljudsko oblast in dajati potuho bolgarskim reakcionarjem.

Caldaris ima apetit

Takoj za njim je seveda ostro udaril po Bolgariji grški ministrski predsednik Caldaris. Skliceval se je na to, da je Bolgarija pod vodstvom nemške koburške dinastije že trikrat v zgodovini vdrla v Grčijo. Ni pa pri temu upošteval, da so Bolgari obračunali doma z vsemi imperialisti in s protiljudsko monarhijo. Kljub temu je zahteval, da Bolgarija odstopi del svojega ozemlja. Kako zelo ima na piki Bolgare je dokazal tudi s tem, da je protestiral proti temu, da Rumunija odstopi Bolgariji del Dobrudže. Pritožil se je tudi nad tem, da je Bolgarija izšla iz vojne v boljšem stanju kot pa Grčija sama, čeprav je poslednja bila stalno na zavezniški strani.

Proti Caldarisu je nastopil jugoslovanski delegat Moša Pijade, ki je poudaril prijateljstvo med Jugoslavijo in novo Bolgarijo. Očital je Veliki Britaniji in ZDA, da niso upoštevale spremembo vladavine v Bolgariji, ki je prešla iz starega reakcionarnega režima v sedanjo ljudsko demokracijo. Pijade je nato napadel Grčijo, «ki kali dobre odnošaje med balkanskimi državami. Zadržanje sedanje grške vlade, onemogoča grškemu ljudstvu sodelovanje in prijateljstvo z ostalimi balkanskimi narodi».

Višinski proti sumljivi grški politiki

Splošno pozornost je nato vzbudila pojava Višinskega, ki se že dva dni ne udeležuje plenarnih sej, ker je bil zadržan na sejah namestnikov štirih zunanjih ministrov, ki mrzlično pripravljajo snov za svet štirih. Očividno utrujen od prevelikega dela, pa tudi nevoljen zaradi anglo-ameriškega zadržanja do bolgarske vlade, ki je bila sestavljena tudi po njegovem osebnem posredovanju, je med svojim govorom delal tako odločne kretnje z roko, da je prevrnil kozarec vode, ki se je zlila z govorniškega odra naravnost nekamu prevajalcu na glavo.

Višinski je pri tem ostro ožigosal «demokracijo dolarja», ki ima bolgarsko vlado za «ilegalno». Zelo se je zgražal, da se Bolgariji ne prizna sobojevništvo, ki ga Angloamerikanci tako širokogrudno pripisujejo Italiji rekoč, da se je poslednja bore malo borila na zavezniški strani. Poudaril je veliko razliko med novo demokratično Bolgarijo in politično nazadnjaško grško vlado, ki vodi sumljivo zunanjo politiko. Zato se je Višinski upiral grškim teritorialnim zahtevam proti Bolgariji in dejal, da take zahteve dajajo konferenci napadalen značaj.

Prvič nastopa ženska na plenarnem zasedanju

Za njim je govoril britanski delegat Alexander, ki se je pritožil, da grške «junaške usluge» med vojno niso dobile zadostnega priznanja in je zahteval, naj se Bolgariji prepove dalekometno orožje in obmejne utrdbe.

Naslednji prvi govornik je vzbudil prav posebno zanimanje; ker je to bila prva ženska, ki je nastopila na plenarnem zasedanju. To je bila češkoslovaška delegatka dr. Bertruda Sekanova, pravnica češkega zunanjega ministrstva. Dejala je: «Do danes je imela beseda Belkan zelo slab pomen, toda tega pomena mu niso dali balkanski narodi. Po tej vojni upajo balkanski narodi obdržati svoje države v svojih rokah, otresti se tujega vpliva in postati branik demokracije in svobode. Nova Bolgarija je v polnem razvoju. Bori se proti ostankom fašizma in si gradi politično ter gospodarsko demokracijo».

Glasovanje

Nato so prešli delegati na glasovanje, ki se še nadaljuje na nočni seji. Bolgarija bo morala plačati 125 milijonov dolarjev odškodnine Jugoslaviji in Grčiji. Tudi pot je prišel do izraza glasovalni stroj «večinskih držav»: Bolgarija ne bo smela graditi utrdb, njene oborožene sile bodo zelo omejene. Odbit je bil beloruski predlog, naj se Bolgariji prizna sobojevništvo.

Splošno iznenadenje pa je vzbudilo glasovanje o členu 1., ki priznava Bolgariji meje, ki jih je imela 1. januarja 1940 in tako odbija grške teritorialne zahteve. Za ta člen je glasovalo samo 9 delegatov (veliki štirje in slovanske države). To je prvi primer, da predlog sveta štirih zunanjih ministrov ni dobil večine.

100.000 ljudi demonstrira

proti oprostitvi Schachta, von Papena in Fritscheja

Berlin, 11. - List «Neues Deutschland» poroča o demonstraciji kakih 100.000 oseb v Lipskem proti oprostitvi Schachta, Fritscheja in von Papena. Opaziti je bilo napise «Smrt vojnim zločincem», «Hočemo trajni mir».

Reakcija ljudstva zaradi oprostitve Schachta, von Papena in Fritscheja je bila zelo ostra in se na splošno strinja s sovjetskim stališčem, da bi morali ti ljudje plačati za svoje zločine. Kaj bo sedaj z njimi? Gotovo se ne bodo zatekli v sovjetsko cono in tudi ne v francosko. Američani ne bi imeli nič oporekati, a zelo verjetno se bodo trije možaki počutili varne v angleški coni. Možno je, da se bodo znova posvetili raznim poslom. Schacht financam, Fritsche nacistični agitaciji in von Papen kot nameščenec vojaške vlade. Ta možnost nikakor ni pretirana. Bivši nacistični kralj orožja Stinnes je bil pred kratkim izpuščen, bivši šef nacističnega transportnega ministrstva pa je bil imenovan za generalnega železniškega ravnatelja v angleški coni. Nürnberške oprostitve bodo še pospešile sodelovanje z nacističnimi industrijici, ki se že izvaja v zapadnih conah.

Upor na Portugalskem

Lizbona, 11. — Javljajo, da je v severni Portugalski prišlo do civilne in vojaške vstaje, ki pa jo je vlada takoj udušila. Po še nepotrjenih vesteh je portugalska vojska izročila Salazarjevi vladi ultimatum, naj preda oblast.

V Madridu izjavljajo, da se Lizbona nocoj še ni pomirila in mislijo, da bo prišlo do novih zapletljajev.

Vojaštvo je še vedno v pripravljenosti. V Lizboni in v ostalih delih države so podvzeli varnostne ukrepe.

La Guardia pobija neumne in neodgovorne izjave

Pojasnilo o pošiljki tračnic Jugoslaviji

Washington, 11. VZN. — Glavni ravnatelj ustanove Unra La Guardia je v izjavi, ki je bila objavljena včeraj na tiskovni konferenci, napravil pregled o položaju glede pošiljke tračnic Jugoslaviji, ki so bile prvotno namenjene Kitajski.

La Guardia je izjavil, da mora dati o tem izjavo, da pobije «mnoge neumne in neodgovorne izjave». Sporočil je, da je preusmerjenje teh 7000 ton tračnic odobrilo zunanje ministrstvo z vednostjo drugih zainteresiranih federalnih ustanov in da so ukrenili vse za nadomestitev materiala za naslednje pošiljke Kitajski, preden so odobrili to preusmerjenje.

Izjava La Guardie pravi na nekem mestu: «Zaradi nakopičenja v kitajskih lukah je bilo potrebno zadržati transporte, izvzemši živilske in zdravniške, dokler ne bo zopet mogoče nadaljevati z izkrcanjem ladij ob njihovem prihodu.

Do zadržanja transportov je prišlo zaradi tega, da bi omogočili prevoz vsega materiala, ki ga je nujno zahtevala Kitajska in katerega bodo lahko izkrcali in takoj razdelili. Kopičenje v lukah stane Unro na stotine tisoč dolarjev ležarine. Denar, ki se izda za skladiščenje, ne gre za hrano v prid sestradanemu ljudstvu. Ko nam je bilo mogoče, smo poslali material in opremo, ki ju je nakupila Kitajska in ki se je kopičila v skladiščih, drugam, Razume se, da se pri tem razpoložljivost tračnic za Kitajsko ni zmanjšala. Da bi preprečili stroške nekoristne ležarine, je bila dovoljena preusmeritev približno 7000 ton tračnic v Jugoslavijo.»

Stepinac obsojen na 16 let prisilnega dela

Beograd, 11. VZN. — Nadškofa Stepinca so danes spoznali za krivega zločinov proti državi. Obsodili so ga na 16 let prisilnega dela in na odvzem civilnih pravic za pet let po prestani kazni.

Polkovnika Erika Lisaka, bivšega tajnika monsignorja Stepinca, so obsodili na smrt z obešenjem.

Obsodbo je izreklo vrhovno hrvatsko sodišče v Zagrebu.

Ivan Šalić, drugi bivši tajnik nadškofa Stepinca, je bil obsojen na 12 let prisilnega dela ter na izgubo civilnih in političnih pravic za nadaljnjih 5 let.

Prelet ameriških letal

London, 10. VZN. — Ameriška zračna prevozna služba v Nemčiji je sinoči izdala odredbo, da ne sme nobeno ameriško civilno ali vojaško letalo preleteti Češkoslovaško, Madžarsko in Rumunijo ali tam pristati. Poveljstvo ameriškega vojaškega guvernerja, generala Mc Narneya je zdaj naznanilo, da so izdali protiodredbo glede Češkoslovaške in Madžarske ne pa glede Rumunije.

Po ameriški krivdi obromljen promet na Češkem

Praga, 11. — Kot poroča dopisnik Tanjuga, je češkoslovaški prometni minister Pietor podal pred prometnim odborom narodne skupščine poročilo, v katerem je dejal, da delajo češkoslovaške železnice v veliko izgubo, ki bi ob koncu tega leta utegnila znašati okoli dve in pol milijardi češkoslovaških kron. Poudaril je potrebo po varčevanju, da bi se izguba na ta način zmanjšala.

Minister Pietor je prikazal nato stanje rečnega prometa in dejal: «Razvoj rečne plovbe je popolnoma ohranjen, ker ameriške okupacijske oblasti še vedno zadržujejo velik del našega rečnega brodovja.»

Minister Pietor je govoril nato o obnovi prometa v okviru vladnega dveletnega načrta in prikazal, da je za potrebe prometa določenih 13.892,000.000 kron. Iz te vsote bo prometno ministrstvo nabavilo 3000 potniških voz, 335 lokomotiv, 275 tenderjev, 250 motornih voz, 2000 avtobusov, 2400 kamionov, popravilo pa bo 25.000 tovornih vagonov..

Nova baza ZDA?

Ameriške vojaške oblasti zahtevajo del neapeljskega pristanišča

Rim, 11. — Ameriške vojaške oblasti so zahtevale od italijanskih mornariških oblasti, naj jim začasno odstopijo del neapeljskega pristanišča, ki naj bi služilo za pomorsko oporišče sredozemski mornarici Združenih držav.

Neapeljska trgovinska zbornica je poslala italijanski vladi odločen protest, ker bi šel tak odstop v škodo trgovskega prometa in delavcev in ker bi morali mnoge, ki so zaposleni pri obnovi pristanišča, odpustiti.

V Ameriki preučujejo nova orožja

London, 11. VZN. — Ameriški vojaški strokovnjaki so včeraj v kraju White Sands (Nova Mehika) izstrelili nemško raketo «V 2», ki je dosegla višino 16 km. Raketa je bila opremljena s fotografskimi aparati in drugimi napravami, da bi mogla registrirati kozmične žarke. Raketa je imela tudi posebne naprave, ki so jo 11 minut vzdrževale v zraku in ki so tudi zavrle njen prehiter padec.

Vojni minister Patterson je ameriški zvezi dela v Chicagu izjavil, da bodo Združene države po vsej verjetnosti v nekaj mesecih mogle izdelovati izstrelke z veliko večjim akcijskim premerom, kakor so ga imele nemške rakete na velike razdalje.

Ameriški ministri razpravljajo o dobavi mesa

Washington, 11. — Vsi ameriški ministri so se sestali pri predsedniku Trumanu in so razpravljali o vprašanju dobave mesa. Poljedelski minister Anderson je po sestanku izjavil, da Truman preučuje zadevo in da bo ukrenil vse za rešitev te hude krize. Izjavil je tudi, da niso sprejeli še nobenega sklepa o ukinitvi nadzorstva nad cenami mesa in o zagotovitvi dobave mesa.

Boj za ustavo v Franciji

V nedeljo bo francosko ljudstvo glasovalo za novo ustavo

Pariz, 11. - Tass — Komunistična in socialistična stranka, M R P, Splošna delavska zveza, Zveza za človeške pravice, Narodna fronta, Zveza mladih francoskih republikancev in Zveza malih trgovcev vodijo kampanjo za odobritev novega osnutka ustave, za katerega bodo glasovali 13. oktobra.

Tri glavne stranke: komunistična, socialistična in M R P, ki zagovarjajo odobritev nove ustave, so na volitvah 2. junija dobile skupno 75% glasov vseh volivcev.

V francoskih političnih krogih menijo, da se bo del volivcev, ki so pri zadnjih volitvah volili za MRP in socialistično stranko, vzdržal glasovanja za novo ustavo, ali pa bo glasoval celo proti. Razen tega je treba pri odobritvi nove ustave upoštevati tri glavne stranke. Te tri stranke menijo, da je treba čimprej končati z nevarnim začasnim režimom, ki se vleče preveč na dolgo, medtem ko glede ostalega ne soglašajo.

Vsi prdstavniki R M P, ki so nastopili na raznih zborovanjih za referendum, poudarjajo, da ima njihova stranka novo ustavo za začasno in da bodo pozneje zahtevali njeno revizijo kakor tudi ojačenje oblasti predsednika republike ter razširjenje pravic drugega doma. Z drugo besedo se približujejo De Gaulle-ovemu načrtu ustave.

Pri kampanji za odobritev nove ustave se M R P vzdržuje vsake kritike generala De Gaullea in hkrati odklanja vsako skupno akcijo s komunistično stranko.

Tajnik komunistične zveze Senskega departementa je predlagal krajevnemu vodji M R P, naj bi se organizirala skupna kampanja v prid novi ustavi, slednji pa je odklonil ta predlog in izjavil, da obstojijo med tema dvema strankama kljub enakemu stališču, ki sta ga zavzeli glede referenduma, resna nesoglasja, ki onemogočajo njihovo skupno akcijo.

Socialisti se izrekajo proti načrtu ustave, ki ga je predlagal De Gaulle. Blumov predlog, naj bi se posli predsednika republike združili z onimi ministrskega sveta, pa pripravlja teren za revizijo ustave v duhu degollističnih zahtev. Razen tega opravičujejo socialisti De Gaullove razloge za ustvaritev močne predsednikove oblasti. Republikanska stranka svobode, levičarska republikanska zveza, degollistična zveza, socialistična in demokratična stranka, republikanska stranka in socialna stranka sprave vodijo aktivno kampanjo proti odobritvi nove ustave. Zadnje tri stranke dejansko ne obstojijo in ne morejo na noben način vplivati na izid referenduma. Ostale tri stranke pa obilno finansirajo trusti in banke, tako da razpolagajo z velikimi materialnimi sredstvi za svojo kampanjo.

Nekatere organizacije niso zavzele odrejenega stališča do ustavnih vprašanj, in prepuščajo svobodo svojim članom, da volijo, kakor se jim zdi. Med temi organizacijami so francoska krščanska delavska zveza, splošna poljedelska zveza in narodni svet podjetnikov.

Zadržanje katoliškega klera ima veliko važnost za izid referenduma 13. oktobra. Zadnje dni so v vseh cerkvah in župniščih brali priporočila škofov in nadškofov svojim vernikom spričo referenduma; ta priporočila kažejo, da katoličani v tem vprašanju niso enoglasni. Z ene strani pozivajo vernike, naj glasujejo proti ustavi, medtem ko so drugi za ustavo. Montaubanški škof poziva vse vernike, naj se 13. oktobra udeležijo volitev in naj odklonijo novo ustavo, medtem ko je toulouški škof mnenja, da bodo Francozi ugodno sprejeli novo ustavo, ker so naveličani začasnega režima.

Smrtna kazen za črno borzo v Franciji

Pariz, 10. VZN. — Kot poroča «Reuter», je uradno poročilo danes prvič zagrozilo z izvajanjem zakona, ki ga je pred manj kot enim tednom odobrila francoska zbornica. Ta zakon odreja smrtno kazen za zločine v zvezi s črno borzo.

Poročilo, ki ga je izdal prefekt okraja spodnje Sene, je omenilo znatno število oseb, ki so jih danes aretirali v zvezi z nerednostmi, ki so jih — kot pravijo — zasačili pri razdeljevanju izdelkov iz moke. Pojasnjuje, da bodo «glede na težko krivdo oni, ki so najbolj krivi, kaznovani po določilih zakona od 4. oktobra, ki so ga uvedli na predlog ministra za prehrano».

Francija predlaga proces proti nacističnim organizacijam

London, 11. - VZN — Francija je zahtevala od Velike Britanije, Združenih držav in Sovjetske zveze, da ustanovijo mednarodno komisijo, ki bo pričela s procesi proti posameznim članom štirih nacističnih organizacij, ki jih je nürnberško sodišče proglasilo za kriminalne.

Angleži se pogajajo

z Egiptom, da bi utrdili svoje gospostvo

Kairo, 11. (Tass). — Egipčanski tisk soglasno obsoja namero Sidki paše, ki se odpravlja na potovanje v London. Listi menijo, da kaže ta njegov namen vidno željo po sklenitvi nove pogodbe za vsako ceno.

Arabski egipčanski listi so objavili poziv vafdistične stranke, ki pravi, da je država v nevarnosti in da je vsem jasno, da kaže Sidki paša šibkost in malo dobre volje pri obrambi egiptovske stvari. Vse to bo dalo Angležem novega upanja za vzpostavitev njihovega gospostva. Država terja, naj se čuva njena svoboda in čast. Vse stranke, organizacije in posamezni državljani so poslali kralju proteste, naj se Sidki paša odreče svojemu načrtu.

Zveza muslimanskih bratov je poslala kralju brzojavko, v kateri pravi med drugim, da se Angleži poslužujejo pogajanj z Egiptom zato, da bi ojačili svoje interese, ki niso v skladu s svobodo in neodvisnostjo Egipta. Potrebno je odpovedati pogodbo iz leta 1936. in zahtevati popolno izpraznitev Nilske doline. Če bo potrebno, se bo ljudstvo moralo boriti za popolno neodvisnost in za resnično svobodo.

Res čudno, pravi «Le Monde», da je vsakikrat, ko se dvigne proti Franciji glas v Kairu, Damasku ali Bagdadu, to samo odmev britanske vlade ali njenih tajnih svetovalcev.

Čemu dobiva vsako protifrancosko gibanje v severni Afriki moralno in materialno podporo nekaterih britanskih krogov? V sedanjih modernih razmerah imajo samo velike gospodarske in politične enote možnost življenja. Ločitev od francoske zveze bi pomenil prehod v območje Velike Britanije.

Britanski naklepi v francoski severni Afriki

London, 11. — List «Le Monde» obtožuje Veliko Britanijo, da je odgovorna za naraščajoče vznemirjenje v francoski severni Afriki. List pravi dalje, da arabski tisk govori o nekem preganjanju nacionalistov v francoski severni Afriki. Za temi bobnečimi besedami, da se skrivajo večji materialni interesi.

Premikanje britanskih čet v Grčiji-zanikujejo

London, 11. VZN. — V Atenah odločno zanikajo glasove, po katerih naj bi se v severni Grčiji vršila premikanja britanskih čet. Izjavljajo, da demobilizirajo in da zato nadomeščajo nekatere može, drugi pa gredo na dopust in se nato vračajo na svoja stara mesta.

Neka vest iz Aten pravi, da so se britanski vojaški krogi poslužili prilike, da bi opozorili, da grški uporniki v svojih napadih na grška mesta in vasi posebno pazijo, da ne vpletejo v spopade britanskih čet in da je še tisto malo število ranjenih in mrtvih med britanskimi vojaki treba pripisati golemu naključju.

General Morgan v Washingtonu

London, 11. - VZN — Britanski vojni minister naznanja, da bo general sir William Morgan, sedanji vrhovni zavezniški poveljnik v Sredozemlju, sprejel funkcijo načelnika glavnega stana britanske vojske v Washingtonu.

5 KM OD MORJA

Pariška predstava v Luksemburški palači je končana. Zastor je padel, vendar ni aplavza demokratske svetovne javnosti, ki naj bi priklicala umetnike ponovno na oder. Odigrali so svoje uvežbane vloge in pridno poslušali suflerje Byrnesa in Bevina. Predstavniki vzhodno evropskih držav so se zaman trudili, da bi prinesli novega duha in privedli do zmage pravilna načela resnične demokracije in iskrenega sodelovanja med narodi.

Pojem demokracije je padel na stopnjo navadne glasovalne tehnike z izkoriščanjem odvisnih držav. Vsa prikazovanja, utemeljevanja in dokazovanja so sicer poslušali, vendar pa glasovali — verjetno mnogokrat proti lastnemu boljšemu prepričanju — tako, kakor sta to zahtevala predstavnik ameriške reakcije Byrnes in lanančne oligarhije Byrnes in baristični predstavnik angleškega imperializma Bevin. Demokracija se ne izraža s preglasovanjem, temveč s sporazumevanjem in ravno takega sporazumevanja pogrešamo na zadnji konferenci. Enako tudi organizacija Združenih narodov nima bodočnosti, če bo obveljalo načelo preglasovanja, ker bi to vodilo k temu, da bi se države, ki bi bile s tem glasovalnim načinom pritisnjene ob stran, končno naveličale tega načina in izvajale potrebne posledice. S takim postopanjem bi utegnili uspeti, da delijo svet v dva ločena tabora, kar je želja nekaterih ozkih krogov reakcije in protiljudske svetovne finančne plutokracije. V teh krogih so še celo zagovorniki preventivne vojne proti Sovjetski zvezi in njenim zaveznikom. Taka vojna bi bila v svojem bistvu borba proti progresivni ljudski demokraciji, ki se sedaj poraja v prerojenih slovanskih državah evropskega vzhoda, ki so si dejansko priborile novo svobodo s tako ogromnimi žrtvami in s tem tudi veliko doprinesle k skupni zmagi zaveznikov proti nacifašizmu. Sedaj so na delu ponovno tiste zakulisne temne sile, ki so pahnile svet v prvo in drugo svetovno vojno. Saj so one ustvarile nacifašistično tvorbo z namenom, da ustvari stanje, ki je vodilo k velikemu svetovnemu spopadu. Danes isti krogi skušajo pripeljati svet ponovno v vojno po istih poteh samo z spremenjenim videzom.

Razvoj človeške družbe gre po določenih naravnih zakonih kakor rast posameznega človeka. Dokončno je vedno zmagovalec naravni zakon razvoja ne glede na ovire, ki jih postavljajo tiste sile, ki si naravnega razvoja ne želijo, bilo to že iz katerega koli razloga. Vidimo postavljanje takih umetnih ovir skozi vso zgodovino človeštva, naj se že taka ovira imenuje inkvizicija ali nacifašizem. Vedno je šel naravni razvoj preko njih evolucijsko ali revolucijsko, brez mednarodnih spopadov ali pa z mednarodnimi spopadi. Zakoni razvoja veljajo za živo in mrtvo snov. Bodisi v makrokozmu kakor v mikrokozmu vidimo nastajanje in razvoj po podobnih zakonih. Zakoni veljajo za celoto in so veljavni za posameznike, zato ker so del te celote. Pri tem je čas tisti glavni činitelj, ki daje prav neizbežni resnici naravnega razvoja. Vse to, kar ljudje ustvarjajo proti naravnim zakonom, zmelje čas v prah in pepel. Zgodovina bo dokazala, da so bili premnogi sklepi pariške konference ovire proti naravnemu razvoju. Čas bo zmlel v prah in pepel mnoge sklepe glasovalnega stroja, ki sta ga ustvarila Byrnes in Bevin. Razvoj ljudstev bo šel mimo tega, kakor je šel vedno v zgodovini in trajnost sklepov bo tem krajša, čim bolj so bili nenaravni.

Zadržati slovenski narod pet kilometrov od morja, odvzeti mu njegova naravna gospodarska, prometna in kulturna središča, so nenaravne rešitve, ki se lahko uveljavijo samo s silo in so zato samo prehodna, to je dokler se ta sila lahko uveljavlja na dotičnem predelu. Naravna rešitev bi zajamčila mirni razvoj in bi predstavljala trajnejšo rešitev, ki bi trajala, dokler ne bi nastal novi položaj zaradi nadaljnjega naravnega razvoja. To, kar so sklenili v zvezi s Primorjem, je sunek proti naravnemu razvoju in zato obsojeno na kratkotrajnost. Iz Primorja se pač ne da umetno ustvariti Odmorje in iz Trsta ne [illegible].

Dr. K. C.

Dvojna mera

Prav dobro se še spominjamo, ko je Zavezniška vojaška uprava in z njo vojaška policija razklasila, da ni dovoljeno razobešanje zastav na poslopjih, ki so zasedena od zavezniških oblasti. Ko je pred meseci goriški odvetnik dr. Peter Medvešček razobesil zastave, je prišla vojaška policija ter ga prisilila, da je zastave odstranil, češ da se v poslopju nahaja urad AIS. — Te dni pa lahko vidimo v Gorici italijanske zastave po istem poslopju in še marsikje drugje.

Še o rekviziciji kina Nazionale

Nedavno smo poročali o rekviziciji kina «Nazionale». V tej zvezi je zanimivo, da je pristojna oblast hkrati obljubila, da bo vrnila tržaškemu občinstvu gledališče «Rossetti», ki je ta čas v vojaških rokah. Toda odgovornim oblastem se tako strašno mudi, da morajo že v ponedeljek dobiti gledališče «Nazionale» za zavezniško vojsko, gledališče «Rossetti» bo pa na razpolago šele čez mesec dni (če ne ostane le pri obljubi). Sicer je to gledališče glede števila prostorov še enkrat tako veliko od kina «Nazionale», po svoji tehnični ureditvi pa za prvim mnogo zaostaja.

Zakaj nam ne vrnejo avtobusne postaje?

Rekvirirali so hotele, kinodvorane in stanovanja, celo glavno avtobusno postajo v Trstu. Morda spada med najneprijetnejše rekvizicije prav avtobusna postaja na trgu Libertà. V zimskih mesecih ljudje to še posebno hudo občutijo, ko morajo v dežju in burji čakati na prostem. Povrh je sedaj res težko spoznati, kje je treba čakati na en ali drugi avtobus. To pomanjkanje so čutile tudi avtobusne tvrdke v Trstu in se obrnile zato z do podrobnosti izdelanim predlogom na ZVU.

Tedensko odhaja iz Trsta 185 avtobusov, od teh 24 s prikolico, in enako je število prihajajočih. Dnevno odhaja iz Trsta in prihaja v Trst po 30 avtobusov, računajoč s 35 potniki na avtobus, torej dnevno 2.100 potnikov. 2000 ljudi, ki bodo v bližnjih zimskih mesecih izpostavljeni vsem vremenskim neprilikam, cele tone prtljage, ki jih bo treba nakladati in razkladati v dežju, burji in mrazu. Naj ne omenimo številnih pomot, katerim je vzrok, da so sedaj poedine avtobusne postaje raztresene po vsem mestu. Marsikdo je že zamudil svoj avtobus ali pa moral v dežju s prtljago skozi vse mesto, ker je mislil, da mora vstopiti na trgu Unità, pa je bil odhod iz ulice Beccaria ali Fabio Severo in podobno.

ZVU prepovedala predavanje o zadružništvu

Kanalski guverner ne pozna več svobode zborovanja. Tako je dne 10. oktobra odgodil dovoljenje za množično zborovanje v Kanalu, na katerem je bilo napovedano zadružno predavanje. Taka predavanja, ki so v prid napredku našega gospodarstva so na Kanalskem zelo zaželjena. Zato se Kanalčani ogorčeno vprašujejo, kje bi moral biti vzrok te prepovedi.

Vratarji stavkajo dalje

Kakor smo že poročali, so začeli vratarji 9. t. m. opolnoči stavkati, ker niso mogli več prenašati nevzdržljivih gmotnih razmer. Pripetilo pa se je, da so razni stanovalci napadli vratarje, ker jim niso služili kakor prejšnje dni; to pa je zelo razkačilo vratarje. Namesto da bi stanovalci ovirali vratarje, ki stavkajo, naj bi jih rajši podprli v njihovih zahtevah.

Predvčerajšnjim se je na desetine vratarjev javilo pri Enotnih sindikatih in jih obvestilo o izsiljevanju policije, ki so jo poklicali stanovalci. Ogroženi vratarji pozivajo vse stavkujoče, naj ne odnehajo od borbe, temveč naj jo še ojačijo. Po drugi strani pozivajo vse vratarje, ki še niso pričeli stavkati, da se jim takoj pridružijo.

Darovi in prispevki

Za sirote padlih partizanov je darovala tov. Mankoč-Gec Damjana iz Sežane ob svoji poroki 1100 lir.

V počastitev spomina blage pokojne vdove Gašperčičeva sta darovala brat in sestra 2000 lire za sirote padlih partizanov. Najlepša hvala!

Okrajni odbor Rdečega križa v Sežani javlja, da je prejel v tretjem četrtletju od Prosvetnega društva «Kraški vrh» 500, iz Koprive 475 in iz Godenj 105 lir prostovoljnih prispevkov.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Višinski pozdravlja tržaške delavce

Predsednik MOS-a Pogassi o delu primorske delegacije v Parizu

Preteklo sredo je na seji MOS-a za Trst predsednik tov. Pogassi podal poročilo o delu delegacije v Parizu. Po krajšem uvodu je govoril o raznih načrtih tržaškega statuta ter poudaril, da stara oligarhija spletkari, da bi s pomočjo guvernerja ohranila svoje položaje. Pri tem se udinja Anglosasom. Dejal je, da je upati, da bo svet štirih črtal nekaj omejevalnih določb ter da bo statut vsaj delno demokratičen. Naloga ljudstva bo podpirati svoje zastopnike in preprečiti, da se skupščina ne bi popolnoma podvrgla guvernerju. Preden je delegacija odpotovala, je obiskala Višinskega ter se mu zahvalila za vso podporo. Tudi Višinski je izrazil delegatom vso svojo zahvalo in izrecno prosil tov. Pogassija, naj vse tržaške delavce prisrčno pozdravi. Končno je tov. Pogassi pozval vse zdrave konstruktivne sile, naj se združijo v skupni obrambi pred imperializmom ter tako preprečijo kolonizacijo v Trstu. Nato so vsi svétniki po živahni diskusiji soglasno izrazili pohvalo delegaciji. Na koncu so izglasovali še resolucijo, v kateri ostro protestirajo proti pariškim sklepom. Zahtevajo tudi oblast ljudstva, ki jo bo izvajalo po svobodno izvoljeni skupščini in vladi, ki jo bo imenovala skupščina.

Za spomenik padlim svetokriškim partizanom

Svetokriški partizani so sklenili, da vsem padlim partizanskim junakom, ki počivajo pri Sv. Križu ali pa so doma iz te vasi, postavijo dostojen spomenik, ki bo spominjal še pozne rodove na junaštvo teh tovarišev v narodno osvobodilni vojni.

Spomenik bo veljal okrog 160.000 lir in akcijski odbor, ki je prevzel nalogo da ga postavi, upa z denarnimi akcijami in kulturnimi prireditvami zbrati potrebna sredstva.

Akcijski odbor poziva vse tovarišice in tovariše, ki imajo razumevanje za veliko žrtev padlih za svobodo, naj s svojimi prispevki omogočijo postavitev dostojnega spomenika.

Zaposleni partizanski tovariši so že sklenili, da zaslužek enega dne darujejo za spomenik. Pozivamo tovariše, naj sledijo temu lepemu zgledu. Prispevki se bodo pričeli pobirati v nedeljo 13. oktobra.

Preskrba

DELITEV TESTENIN. Danes začnejo razdeljevati vsem potrošnikom tržaškega okrožja (izvzemši Trst) po 1 kg testenin, na odrezek XIII testenine, živilske nakaznice julij-oktober. Razdeljevanje se konča 31. t. m.; cena 26 lir kg.

ŽIVILSKI URAD TRŽAŠKE MESTNE OBČINE JAVLJA, da morajo potrošniki tržaške mestne občine do 20. t. m. vpisati pri dobaviteljih racioniranih živil, vštevši kruh, živilske nakazice november 1946-februar 1947. Potrošniki morajo čimprej dvigniti pri mestnem živilskem uradu nove živilske nakaznice, če jim jih iz raznih razlogov niso dostavili na dom. Po nakaznice naj pridejo dva dni po tem, ko so jih raznašalci v istem kraju izročili.

DELITEV TOBAKA. V tednu od 13. do 18. t. m. bodo potrošniki dobili na odrezek št. 42 tobačne nakaznice 20 cigaret «Alfa» in dve «Toscani». Na isti odrezek bodo lahko dobili tudi en paket «Fib» za 70 lir.

Poziv

V drevoredu XX. Settembre so pretekli ponedeljek okrog polnoči aretirali nekega angleškega vojaka. Dolžijo ga, da je z naperjenim samokresom izsiljeval od raznih civilistov denar. Sedaj pozivajo vse, katerim se je približal ali ki so ga videli pri njegovem početju, naj to takoj javijo glavnemu stanu vojaške policije «H. Q. C. M. P. Trieste» (ul. Cicerone 5).

Tihotapcem in ponarejevalcem se je pridružil še fašist

Pred dnevi smo poročali o aretaciji L. Sumberaza z Reke in Saftiča, ki sta razpečavala ponarejene dinarje. Sumberaz je zbežal z Reke, ker je bil zapleten v neko goljufijo z vinom ter se je v Trstu pečal z raznimi sumljivimi posli. Ko so Sumberaza prijeli, so našli pri njem večjo vsoto ponarejnih dinarjev. Trdil je, da mu jih je izročil neki neznanec, katerega je začela policija vneto iskati. Nato so aretirali Saftiča in našli pri njem 120.000 lir in ponarejen bankovec za 1.000 dinarjev 2. oktobra je policija prijela Tržačana homerja Goosa in mu zaplenila 400.000 ponarejenih dinarjev. Priznal je, da mu je dinarje izročil Luciano Callini iz ul. Madonnina, ki ga je čakal v nekem baru. Ko so prišli tja, je policija prijela Callinija in našla pri njem nadaljnjih 95 ponarejenih bankovcev po 1000 dinarjev.

Callini je star fašistični hierarh, član direktorija fašistične stranke tudi v republikinski dobi, sedaj pa propagandist za stranko «Uomo qualunque». Res, lepa druščina, prav primerna za «begunce». Kaže pa, da se je hierarh skregal s svojo pametjo, ker je dejal, da je dinarje našel v nekem... stranišču v ul. San Francesco.

Nakaznice imajo, kdaj dobijo blago?

Pred dvema mesecema so razdelili brezposelnim posebne dodatne živilske nakaznice. Ker so bili pri razdeljevanju zelo strogi in natančni, so bili brezposelni prepričani, da jim bodo kmalu dali dodeljena živila. Toda njih upi so ostali prazni in v rokah jim je ostal le kos papirja, ki pa na žalost ni užiten, čeprav brezposelni trpe lakoto. Nekdaj so bili mojstri v obljubah in so vedno človeka odpravili z zelo pripravno besedo «domani». Brezposelni pa menijo, da je že skrajni čas, da se take metode odpravijo ne le, ker spominjajo na pokojni režim, temveč tudi zato, ker se bliža zima in od obljube ne mogoče živeti, pa naj so še tako lepe.

KRONIKA

24 let ječe fašističnemu morilcu

VZN. — Izredno porotno sodišče je danes po prizivu na kasacijsko sodišče obnovilo obravnavo proti Pietru Coroni, ki je bil obtožen umora, ker je sodeloval pri ustrelitvi 6 rodoljubov, ki so jih ubili na pokopališču v Vižinadi 26. novembra 1943. Corona so spoznali za krivega ter ga obsodili na skupno 24 let ječe.

Dve bombi v tržaškem pristanišču

Včeraj so pri izpravnjevanju nekega skladišča v pristanišču Vittorio Emanuele našli dve ročni bombi nemškega tipa. Mislijo, da so tam pustili bombi v času vojne. Čistilci min so bombi odstranili.

Mladoletne tihotapke

V Portogruaru je policija prijela skupino tržaških deklic, ki so tihotapile cigarete iz Benečije v Trst. Sodi, da gre za milijonske vsote, pri čemer so dekleta mnogo zaslužila. Prijeli so Nedo Carlinijevo, Julijano Črnigojevo, Ortenzijo Guadalupijevo in Irmo Sbisàjevo. Zaplenili so jim pri tem 950.000 lir denarja. Deklice so vse mladoletne.

Velik vlom pri belem dnevu

Predvčerajšnjim so drzni tatovi izvršili pri belem dnevu — v opoldanskih urah — vlom v likalnico Roze Dussizzeve v ul. Imbriani 3. S ponarejenimi ključi so odprli železni zastor in vrata ter odnesli za pol milijona lir oblek, perila, nogavic in drugega blaga. Škodo bodo morali trpeti njeni klienti, ker je uboga žena živela samo od svojega dela.

Žrtvi cianovodika

Ko se je Scherl Marcello včeraj vrnil na svoje stanovanje v ul. Scala Borghi 86, je našel svojo ženo in triletno hčerko Lilijano nezavestni. Prepeljali so ju v bolnico. Toda med potjo je Lilijana umrla. Njena mati je v zelo resnem stanju. Zastrupila ju je para cianovodikove kisline iz sosednjega stanovanja, ki so ga te dni razkužili.

Iz družinskega prepira v smrt

Med 62 letno Marijo Minca in njenim 70 letnim možem Nikolajem iz ul. Cattedrale 2 je prišlo do prepira. Nikolaj je svojo ženo pretepel, nato pa ranil z odvijačem v prsa. Po svojem dejanju je skočil skozi okno iz tretjega nadstropja na ulico in si pri tem zlomil tilnik ter izdihnil med prevozom v bolnišnico.

Žena se je v bolnici kmalu opomogla in se nato vrnila domov.

GOSPODARSTVO

Pomorstvo in brezposelnost pomorščakov

Posledice vojne odnosno vojnih operacij, ki so s svojim uničevanjem dovedle mnoge gospodarske panoge v kritičen položaj, so imele na kopnem kakor tudi na morju svoje hude posledice. Vsakemu Tržačanu je znano, da je v tem pogledu tržaška in trgovinska mornarica utrpela katastrofalne izgube, cele 4/5 svoje predvojne tonaže. Zaradi izrednega položaja Trsta, ki ga zlepa ni mogoče popraviti in tudi zaradi določb premirja, ki onemogočajo trenutno tudi tržaški mornarici normalno delovanje, je paroplovba v Trstu na mrtvi točki in ni do sedaj pokazala nikakega znamenja, da si bo opomogla. Bodočnost te panoge tržaškega gospodarstva je tudi vprašanje na katero ni lahko odgovoriti. Ravno tako ni lahko napovedati, kakšna bodočnost čaka tiste pomorščake v Trstu, ki so spričo izgube ladjevja izgubili tudi svoj zaslužek in zaposlitev.

Brezposelnih pomorščakov je v Trstu skoraj 6000. Od teh je 380 kapitanov in častnikov. Nekateri izmed njih so morda začasno kje zaposleni po službah, ki jim v nobenem pogledu ne ustrezajo, ter čakajo na boljše čase.

Prijavite škodo, ki vam jo je povzročila zavezniška vojaščina

Pred kratkim smo poročali o postopku, po katerem morajo zasebniki prijaviti škodo, ki so jim jo povzročile zavezniške vojaške sile. Sedaj so postopek nekoliko spremenili in je treba škodo prijaviti uradu ZVU, ki ima svoj sedež na tržaški mestni občini. Škodo je treba prijaviti do 20. t. m.

Procvit koprske okrajne zadruge

Lani dne 7 novembra je bila ustanovljena v Kopru okrajna zadruga. Dan za dnem je zavzemala in utrjevala svoje delovanje ne gospodarskem polju v severozapadni Istri.

Istrsko ljudstvo je kmalu spoznalo pomen in korist zadružništva ter se je tesno oprijelo zadruge. Ob ustanovitvi je zadruga štela 326 članov, koncem leta že 1582, ob koncu letošnjega prvega polletja pa že 3264 članov. Do sedaj ima zadruga 28 poslovalnic, 2 zadružni gostilni, 7 nabiralnih baz za sadje in zelenjavo. V svoji režiji ima mlin, tvornico paradižnikove mezge, vinske kleti ter stiskalnico olja. Za gospodarske razmere istrskega kmeta, za njegovo gospodarsko neodvisnost je to ogromnega, odločilnega pomena.

Poslovalnice so po vsem okraju, tudi najoddaljenejših vaseh in najbolj zapuščenih krajih. Okrajna zadruga je postala v koprskem okraju močan činitelj na ekonomskem področju in ima vse pogoje, da postane v kratkem odločilen.

Člani zadruge kakor tudi njeni uslužbenci, so Slovenci in Italijani. V prejšnjih časih je bil istrski kmet politično in ekonomsko zatiran in izkoriščevan od mestne gospode in domačih prekupčevalcev. Dobro se še spominjajo kmetje iz koprske okolice, kako so metali gnile paradižnike v morje, kako so se z njih norčevali mestni trgovci in mešetarji. Sedaj vidi naš kmet v zadrugi svojega zaščitnika in ji docela zaupa.

Okrajna zadruga je kupila od začetka poslovanja do konca letošnjega junija sadja, umetnih gnojil, hrane, usnja, obleke, semen, železnine, modre galice itd. za 108 milijonov lir.

Njeni člani so dobili za svoje pridelke v poletnem času 626.340 lir več kakor nečlani.

Bilanca za zadnja dva meseca preteklega leta je izkazovala čisti dobiček 0.6 milijona lir. Obračun za prvo polovico t. l. pa čisti dobiček skoraj 4.5 milijona lir.

Da bo zadruga še močnejša, so na skupščini odločili, da bodo povišali članarino od 300 na 500 lir in pridobili še več članov.

Tako si ljudstvo v slovenski Istri pod ljudsko oblastjo gradi svojo ekonomsko neodvisnost in boljšo bodočnost. Delovanje koprske zadruge in njeni uspehi so najlepši dokaz uspešnega dela zadružništva v coni B.

KINOPREDSTAVE

VERDI. 21: «Dame de chambre» od F. Gandere.
NAZIONALE. 16.15: «Slavčki v kletki» - N. Noel, R. Genin.
SUPERCINEMA. 16: «Še zmeraj skupaj» - C. Boyer.
FILODRAMMATICO. 15.30: «Maščevalci» - D. Fairbanks, R. Warrick.
ITALIA. 16: «Srečala sem te v Neapiju» - A. Nievo, C. Gora.
ALABARDA. 16: «Beg», O. Joyeux, M. Rbinson.
IMPERO. 16: «Gospod in gospa Smith» - C. Lombard, R. Montgomery.
VIALE. 16: «Marija Luisa» - G. Tournier, M. Hinter.
MASSIMO. 16: «Kot Robinson Crosuè» - E. Best, T. Mitchell.
GARIBALDI. 15.30: «Grof Montekristo» - R. Vilm.
NOVO CINE. 16: «Odhod ob sedmih» - A. Rabagliati.
CINE MARE. 16: barvani sovjetski film «Kameniti cvet». Predvajan na filmskem festivalu v Benetkah. (Prvič v Trstu).
ARMONIA. 15.30: «Spet se začenja življenje» - A. Valli, F. Giachetti.
ODEON. 15.30: «Ujetnik iz Zende», R. Colman, Fairbanks.
SAVONA. 15.30: «En sam se je vrnil» - A. Magnani, G. Cervi.
AZZURRO. 16: «Tovariš P.», sovjetski film.
RADIO. 15.30: «Prvorojenka Smith» L. Howard.
CENTRALE. 16: «Frankenstein» - B. Karloff.
MARCONI. 16: «Tarzanova nova doživetja» - H. Brix.
VITTORIA. 16: «Družina Stoddard» - I. Bergman, W. Baxter.
ADUA. 15.30: «Mali ljudje» - Stanlio in Olio.
VENEZIA. 15: «Požar opolnoči».
CARDUCCI. 15.30 «Nočni zaljubljenci» - J. Randall.
BELVEDERE. 16: «Jaz sem njegov oče» - E. Maltagliati, E. Spalla.
ARGENTINA. 15.30: «Rita da Cascia».

Izgubljeno

5. t. m. se je v Trstu izgubila denarnica z dokumenti na ime Podgornik Pavlina. Pošteni najditelj se naproša naj izroči dokumente v upravi «Primorskega dnevnika».

Odg. urednik DUŠAN HREŠČAK

GOSPODARSKE VESTI

CENE V JUGOSLAVIJI občutno padajo v zvezi z gospodarskim napredkom dežele. Znižanje cen tekstilnih proizvodov znaša na novo 20%. Tudi emailirana posoda je pocenila za 17 do 20%.

ITALIJA PRIČENJA TRGOVATI S FRANCOVO ŠPANIJO. Te dni so stavili v madridski tramvajski promet 40 prostornih vozil italijanske izdelave.

RADIO TRST I.

Radio Trst II. še vedno ne oddaja

SOBOTA, 12. OKTOBRA

8 vesti v slov. - koledar; 8.20 lahka glasba; 11.30 kulturne aktualnosti: svetovna prehranjevalna organizacija; 11.45 simfonična glasba; 12.15 predavanje: o novotvorbah; 12.30 slovenske pesmi; 12.45 napoved časa - vesti v slov.; 18.45 predavanje: kulturne aktualnosti; 19 narodni plesi; 19.15 komedija; 19.45 vokalni duet; 20 napoved časa - vesti v slov.; 23.15 zadnje vesti v slovenščini.

Goriško ljudstvo je odgovorilo na skrajno pristranost zavezniške civilne policije

Dne 10. oktobra je ZVU dovolila, da so italijanski šovinisti iz «Lege Nazionale» brez vsakega dovoljenja uprizorili nekako manifestacijo, ki pa se je končala z izgredi proti Slovencem in sovražnimi demonstracijami proti samim zavezniškim silam ter poedinim vojakom.

ZVU je dovolila, da je gramofonski zvočnik na korzu Verdi že zjutraj oddajal nacionalistične pesmi izza prve svetovne vojne. ZVU je dovolila, da je zvočnik vabil Italijane k manifestaciji. ZVU je mirno gledala, da so gruče šovinistov napadale poedina zasebna stanovanja Slovencev in sploh ogražale življenje in imovino Slovencev. Tako so n. pr. šovinisti napadli stanovanje dr. Rutarja v ul. Zorutti prvič ob 1.30 popoldne, drugič ob 2. uri ponoči. Bilo je kakšnih 50 pretepačev, ki so porušili ograjo iz kamenja in opeke v dolžini 8 m., nakar so vdrli skozi zadnja vrata in v notranjosti razbili druga vrata, ki vodijo v klet. Lastniki hiše in stanovalci so se sami branili in tolpo pregnali. Policija je bila o tem obveščena, se ni zganila, ker je vzela vse «za otročarijo». Napadi so se vrstili eden za drugim. Izvršen je bil napad na trgovino zelenjave v ul. Favetti 16, last Slovenke Lenardičeve. Izvršen je bil polzkus vloma v stanovanje Marije Lovčeve na korzu Verdi št. 45. Povsod so jih stanovalci sami pregnali. Pri napadu na stanovanje dr. Rutarja so sodelovali Ungaro iz ul. Zorutti in brata Vidimari izmed katerih je eden v službi na kriminalnem oddelku pri civilni policiji v Gorici.

Demolirano je bilo tudi stanovanje Rudija Malknehta v ul. A. Volta. Tudi o tem napadu je bila civilna policija obveščena. Nekaj kamenja je bilo vrženega proti slovenski restavraciji Central na korzu Verdi in razbitih je bilo nekaj stekel. Tudi tu so jih gosti in lastniki sami pregnali. Policija ni preprečila ponovnega napada na sedež zapadne četrti SIAU-ja na korzu Verdi, ki so ga šovinisti demolirali in sežgali, kar so tam našli.

Civilna policija se je razkrinkala

Na vse te provokacije in nerede je civilna policija mirno gledala ter pokazala, čemu prav za prav služi. ZVU, ki formalno ni dala dovoljenja, je stvarno dovolila vse. Zato se nam naravno vsiljuje vprašanje, zakaj ta dvojna mera. V nedeljo smo videli samega goriškega guvernerja, ko je snemal zastave in napise z alegoričnih voz, ki so prikazovali delo in voljo našega ljudstva do svobodnega življenja in napredka. Zvezde in narodne zastave so bile nevarne za javni red in mir in so jih brezobzirno odstranjevali. Predvčerajšnjem pa smo videli zavezniško toleriranje vsega, kar je na nedeljskem dovoljenem festivalu dela bilo «nevarno» in zato odstranjeno. Saj nam niso ušli niti prizori, ko so organi civilne policije podajali roke najbolj vidnim razgrajačem. Videli in slišali smo, ko so histerične ženščine in priseljeni južnjaki klicali «Fuori i s'clavi, v Gorici se govori samo italijansko!» In vse to so organi javnega reda in varnosti mirno dopuščali. Javno so dovolili zbiranje skupin in formiranje povork. Brizgalke pa so privlekli na ulice šele zvečer in z njimi poškropili tudi okna Ljudskega doma. Ko pa so zmočili kakega razgrajača, je nastala prava protizavezniška demonstracija. Čuli so se klici «Proč z izdajalci» in z zasmehovanjem so zasledovali poedine zavezniške vojake.

Antifašisti so sproti obračunali s šovinističnimi razgrajači

Protestna stavka v podgorski predilnici

Kar se tiče provokacij, so antifašisti kar sproti obračunali z nekaterimi skupinami. Tako so jih nagnali v ul. Carducci, na Rooseveltovem korzu, na trgu sv. Antona in drugod. Zlasti pa je značilen odgovor delavstva v predilnici v Podgori, ki je nastopila enourno protestno stavko od treh do štirih popoldne. Stavkali so proti vsem krivicam, ki jih povzroča Zavezniška vojaška uprava, predvsem pa so stavkali zato, ker je ZVU tako pristranska in dopušča provokacijske izgrede fašističnega kova. Stavka je uspela popolnoma.

V predmestjih pa so bila protestna zborovanja proti francoski črti, ki daje že prve sadove svoje nesmiselnosti. Francoska črta je zasejala seme novega odpora po vsej Goriški. Mogočna protestna zborovanja, na katerih razpravljajo o nastalem položaju, so tako silovita, da oživljajo odpor in borbenost iz časov štiriletne narodne osvobodilne epopeje. Takšna zborovanja so bila predsinočnjim v Šempetru, Vrtojbi in drugod. Na njih je prišla do izraza odločnost ljudskih množic, da bodo vztrajale in nadaljevale pravično borbo vse dotlej, dokler se ne uresničijo pravične zahteve po priključitvi k Jugoslaviji. Nobena druga rešitev ne more priti v poštev, ker bo ljudstvo vsako zavrglo. Zato so dnevno zborovanja, naperjena predvsem proti francoski črti in ljudstvo se bori za priključitev cele Goriške k Jugoslaviji. Končna odločitev še ni padla. Goriško prebivalstvo ima usodo v svojih rokah in tak junaški narod je občudovanja vreden. Gre za svete pravice ki smo jih izvojevali v četrtstoletni borbi proti vsem zatiralcem in potujčevalcem, o katerih nočemo več nikdar slišati. Italija je za nas mrtva. Zločini, ki jih je storila nad nami in nad našo zemljo, so tako veliki, da ne moremo mimo njih. Današnja Italija je z dejanjem dokazala, da je ista, kot je bila prej. Naše ljudstvo je dovolj zrelo, zato ne more sprejeti rešitve, ki ne bi zadovoljila naših narodnih teženj. Žali nas, da je ZVU tako krivična pri izvajanju svoje začasne uprave in favoriziranju bivših sovražnikov. O tem govore dejanja, zlasti pa predvčerajšnje provokacije. Tako pristransko upravljanje ustvarja ogorčeno razpoloženje med goriškim prebivalstvom in o tem naj svet zve, ker so to neizpodbitni in dokumentirani dokazi pristranosti ZVU na našem ozemlju.

Tudi zavezniško sodišče oprošča neofašistične razgrajače

Včeraj so prišli pod zavezniško vojaško sodišče v Gorici kalivci nedeljske ljudske manifestacije, festivala dela. Večino njih so oprostili proti nekaterim pa so razpravo odložili.

Oproščeni so bili Rizzutta Labaric iz ul. Codelli 8, Marcuzzi Renzo iz ul. Campi 22, Torcutta Umberto iz ul. General Cassino 20, Sapunzacchi Giorgio iz Vicolo del Guado, vsi obtoženi, da so v nedeljo 6. oktobra povzročili nered. Na sredo pa je sodišče odložilo razpravo proti Giacconi Mariju iz ul. Morelli 43, Lazzaro Gaetanu iz ul. Rossini 13, De Piero Ennu iz ul. Colombo 17, obtoženim prav tako gornjega prekrška.

Natale Nicola in Di Girolamo Camillo, oba iz Chieti, sta dobila 15 dni zapora in nalog, da v 24 urah po izdržani kazni zapustita julijsko krajino, ker sta prišla v našo pokrajino brez oblastvenega dovoljenja.

Kristjančič Alojz iz Plešive pri Medani je bil obsojen na 1000 lir globe, ki jo mora plačati v petih dneh. V krivdo mu štejejo, da je prisostvoval nekemu nedovoljenemu ljudskemu zborovanju.

Fajt Danilo iz ul. Favetti 25, pa je bil oproščen obtožbe, da je kršil javni red. Izpuščen je bil na svobodo.

Vandalski podvig „fegašev"

V Romansu so opustošili prostore KPJK

V ponedeljek zjutraj ob 1. uri so neznanci vdrli v prostore Komunistične stranke v Romansu. Razdejali so vse, kar so našli. Nazadnje so vse manjše stvari zmetali na kup, polili z bencinom in zažgali. Tudi zidove in strop so poškropili z bencinom in ga zažgali. Nad temi prostori je stanovanje neke družine, ki je bilo zaradi ognja v hudi nevarnosti. Oprema prostorov je občinska last.

Barbarski dogodek je zelo ogorčil vse prebivalstvo v Romansu, ki je takoj solidariziralo s prizadeto organizacijo. Na lastno pobudo je poskrbelo za drugo pohištvo in ga porazmestilo v prostorih, ki so jih prej očistili. Naslednjega dne je bilo v dopoldanskih urah že spet vse v redu, le črni madeži po zidovih so še pričali o «kulturi» nekaj domačih šovinistov.

Pogreb padlih borcev za svobodo

V nedeljo 30. t. m., bo svečan pogreb 16 tržaških partizanov, katerih trupla so izkopali po naših gozdovih. Pričel se bo ob 10. uri dopoldne iz mrtvaške kapelice v ul. Pietà. Antifašistične organizacije kakor tudi ostalo prebivalstvo vabimo, da se udeležijo zadnje poti hrabrih borcev za svobodo.

Prireditve, predavanja in sestanki

O PARIŠKI KONFERENCI bo drevi ob 20.30 uri predaval tov. Destradi v dvorani gostilne Scoglietto.

Izlet v Predjamo

Iz tehničnih razlogov potujejo izletniki v Predjamo nedeljo ob 6.40 z vlakom in ne z avtobusom, kakor je bilo prvotno javljeno. Zaradi tega tudi ne bo izleta na Nanos.

V Predjami bo tudi seja Zveze primorskih planinskih društev, na katero so vabljeni vsi delegati.

Enotni sindikati

SINDIKAT VRATARJEV. V torek ob 16. skupščina vseh vratarjev v ul. Conti 11.

SINDIKAT LESNE STROKE. V nedeljo 13. t. m. v ul. Imbriani 5 skupščina zaupnih odborov za izvolitev novega upravnega sveta.

Vsi člani sindikata naj se do torka 15. t. m. zglase na sedežu, kjer dobe nakazilo za sladkor.

SINDIKAT PREVOZNIKOV. Vsi člani naj se zglase na sedežu do torka 15. t. m., kjer dobe nakazila za sladkor.

Pozor pred rdečico!

Zdravstveni organi tržaške občine so ugotovili, da je v zadnjem času zbolelo več ljudi na rdečici, ker so jedli meso bolnih prašičev. V spodnji Furlaniji je namreč pred kratkim zbolelo mnogo prašičev za rdečico in prašičerejci so se jih skušali čimprej iznebiti. Zato so jih zaklali in prodali brezvestnim mesarjem in špekulantom. Ti so jih prodajali brez vsakega zdravniškega nadzorstva. Zaradi tega obveščajo oblasti vse prašičerejce in mesarje, da je strogo prepovedano klati in razpečavati bolne živali brez živinozdravniškega dovoljenja. Razen tega bodo podvzeli stroge korake, da se prepreči vtihotapljanje prašičev iz spodnje Furlanije. Oblasti pozivajo prebivalce, naj se nekaj časa vzdržijo uživanja sveže svinjine.

FIZKULTURA

Pokal „Delavske enotnosti"

si je osvojil Sv. Marko

Včeraj sta na močnem vetru, ki je precej oviral igro, Sv. Marko in Frausin odločila, komu bo pripadal pokal «Delavske enotnosti». Obe moštvi sta nastopili v svojih najboljših postavah. Pri Sv. Marku so igrali: Baccheti, Divo, Signoretto, Poropat, Giannini, Alfonsi, Purič, Carlin, Fonis, Stivoli in Tommasini, pri Frausinu pa: Menetto, Perper, Valon, Gensi, Bencina, Monicelli, Russignan, Germani, Padovan, Colombin, Costanzo.

Na igro, kakor smo že rekli, je precej vplival veter. Žoga je po udarcu dobila čisto drugo smer. Igralci niso mogli pri najboljši volji obvladati žoge, ki je kakor nalašč vedno ubrala drugo pot kot tisto, ki so ji jo namenili igralci. Kljub temu pa pe bila igra živa in je navdušila številno občinstvo. Po današnji igri bi bolj ustrezal neodločen rezultat, kajti Sv. Marko zmage res ni docela zaslužil.

V prvem polčasu je Sv. Marko igral proti vetru. Igra je valovila v sredini igrišča in napadalci so le poredko prehajali na nasprotno polje. Obe moštvi sta se posluževali predvsem svojih kril. Po takem prodoru krila je padel tudi edini gol v 31 minuti prvega polčasa. Carlin je poslal dolg pas na desno krilo. Purič je potegnil in streljal na gol. Vratar Frausina je žogo v padcu odbil na nogo Tomasinija, ki jo je nemoteno usmeril v prazni gol. Frausin je takoj reagiral, vendar pa ni mogel doseči zgoditka.

V drugem polčasu, ko je Frausin igral proti vetru, je imel več od igre, vendar pa so njegovi napadalci, drugače zelo nevarni, popolnoma zatajili. Streljali so zelo redko, pa še takrat netočno. Tedaj je Sv. Marko dosegel še en gol, ki ga pa sodnik zaradi «faula» ni priznal. V tem delu so tudi Frausinovci imeli več od igre in so nekajkrat ogražali nasprotnikova vrata. Ko so bili igralci Frausina zopet v nasprotnikovi polovici igrišča, je sodnik tekmo ob velikem navdušenju igralcev Sv. Marka in njegovih navijačev zaključil.

Ponziana na turneji po Jugoslaviji

Enajstorica Ponziane je davi odpotovala v Jugoslavijo kjer bo odigrala niz tekem. Tako bo v nedeljo igrala v Zagrebu, v torek v Varaždinu, v četrtek pa v Čakovcu. Glavna tekma bo v Beogradu, kjer bo Ponziana igrala predtekmo z Rdečo zvezdo, pred glavno tekmo Dinama iz Moskve in Partizana iz Beograda. Nedvomno bo ta dan velika manifestacija antifašističnih narodov. Enajstorica Ponziane, ki bo v Jugoslaviji nastopila v najboljši postavi, bo v te tekme vložila vse svoje znanje in bo gotovo častno zastopala tržaški nogomet. Veliko bo pa pomenilo za igralce, ko bodo v Beogradu vidli igrati ruske nogometaše, ki so si lani v Angliji pridobili svetovni sloves. Kakor vemo, je lansko leto v Angliji Dinamo igral tri tekme z najboljšimi angleškimi moštvi. Od teh je dve dobil, ena pa je bila neodločena. Razlika golov je bila 17:7 za Dinamo. Razen Dinama pa bodo lahko spoznali tudi najboljše jugoslovansko moštvo Partizana, ki je v Poljski dobil vse tekme, v Sovjetski zvezi pa je pri srečanjih z renomiranimi sovjetskimi moštvi nad vse častno zastopal jugoslovanski nogomet. Beograjčani bodo ta dan videli tri različne nogometne sisteme. Vsekakor bo to za Jugoslavijo izreden športni dogodek. Z naše strani želimo Ponzianijevi enajstorici čim več uspehov.

Izredna skupščina članov Ponziane

V torek 29. t. m. bo izredna skupščina nogometnega društva Ponziane. Dnevni red je sledeči: 1. Poročilo odbora, 2. bodoče delovanje, 3. finančno poročilo in 4 razno. Na skupščino bodo imeli pristop samo društveni člani, zato naj le-ti dvignejo v društvenih prostorih vsak dan povabila med 19. in 20. uro.

Sporočila in objave

Zaposlitev zobozdravnikov

Tržaška občina sprejme za šolsko zobozdravniško službo za leto 1946-47 3 zobozdravnike in 3 zobotehnike. Prošnje za sprejem je treba vložiti v uradu za akte pri županstvu (soba 44), do 26. t. m.

Vse informacije dobe prizadeti vsak dan od 12. do 13. ure v občinskem uradu za higieno in zdravstvo v ulici Cavana 18-I, soba 2.

Uradovanje na pošti

Poštni urad javlja, da bodo od ponedeljka 14. t. m. naprej uradne ure za poštne podružnice, razen na trgu Della Borsa, v Barkovljah pri Sv. Ivanu in v Škednju nepretrgoma od 8. do 16. ure. Denarna pisma bodo sprejemali samo do 15.30 ure. Uradne ure podružnice na trgu Della Borsa pa bodo nepretrgoma od 8. do 19. ure. Denarna pisma bodo sprejemali samo do 18. ure.

Knjige Gregorčičeve založbe

Gregorčičeva založba v Trstu, ul. San Vito 17, I., bo izdala letos svoj koledar za leto 1947. Izšel bo še v začetku decembra. Imel bo nad 160 strani z bogato in zanimivo vsebino z gospodarsko-političnega in kultirnega vidika. Zanimivi bodo članki, ki jih piše ljudstvo samo v «Kroniki naših krajev» in pa članek o podstalnem delovanju na Primorskem med obema vojnama.

Cena koledarju bo 90 lir. Čas za naročilo poteče na kraju meseca. Naročila sprejemajo knjigarna Stoka v Trstu, krajevna prosvetna društva in poverjeniki v posameznih krajih.

Zbirajo jih tudi vse kolportaže na Primorskem. Kot dodatne knjige, obenem s koledarjem lahko naročite še: Francé Bevk: «Med dvema vojnama», 168 strani, za 75 lir; Francé Bevk: «Kaplan Čedermac», 208 strani, 95 lir; Jože Pahor: «Matija Gorjan», 430 strani, za 180 lir. Opozarjamo, da bodo vse te knjige za nenaročnike znatno dražje. Naj ne bo nobene primorske hiše brez našega koledarja!

Rojstva, smrti, poroke

IZVRŠENE POROKE: knjigovodja Halliwell John Spink in zasebnica Macorsi Lilijana.

VKNJIŽENE POROKE: podčastnik financarjev Clericuzio Alojz in prodajalka Berci Marija vd. Lamberti, zidar Marano Franc in zasebnica Dambrosi Oktavija, mehanik Stea Marij in zasebnica Gotti Ana, mesar Zivec Renato in zasebnica Zorko Josipina, uradnik Wilson Artur in zasebnica Franco Nives.

UMRLI: 69 letna Zorga vd. Prezzi Klotilda, 6 letni Scarabolle Hilarij, 82 letna Peric vd. Grillo Petra, 8 letna Bosico Evelina, 49 letni Degrassi Josipina, 64 letna Jakletič por. Mattiassi Marija, 20 letna Galessi Ilde, 78 letna Guanin por. Murgič Terezija, 9 letni Blažina Bruno, 52 letni Maier Karel.

Zahvala

vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki so pomagali v bolezni in ob smrti naše ljubljene matere

MARIJE FABJANOVE

Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so se v tako lepem številu udeležili pogreba.

Ponikve, 12. oktobra 1946.

Družina FABJAN

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da nas je po kratki in mučni bolezni za vedno zapustila v starosti 73 let naša ljubljena mama in stara mati

MARIJANA ŽEŽLINA roj. Kompare

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo 13. t. m. dopoldne.

Skopo, 12. oktobra 1946.

Žalujoči: sestra Evrozija Hrovatin; sinovi in snahe: Ivan in Amalija, Franc in Evgenija, Rudolf in Jolanda, Stanko in Marčela; hčerki in zeta: Olga in Rudolf, Štefanija in Alojz, ter družine: Žežlina, Grapulin in Kovačič.

V okviru dvomesečnega tekmovanja «S TITOM DO ZMAGE» priredi prosvetno društvo «KRAŠKI SLAVČEK» iz Kobjeglave dne 13. oktobra v Brestovici Golarjevo

VDOVO ROŠLINKO

za teden SIAU-ja

PRIČETEK OB 15. URI. *VABLJENI VSI!*

Mladina iz ŽIRIJ pri Sežani vnovic vabi vse SAMO V ŽIRJE na

VELIKI JAVNI PLES

ki se bo začel dne 13. t. m. ob 15 uri.

V NEDELJO dne 13. t. m.

VSI V LONJER NA VESELICO

ki jo organizira podsekcija ZPP iz Lonjerja v okviru in s sodelovanjem prosvetnega društva «LONJER». *Igra «PUNT», petje, ples, dobitki, domače vino in izvolitev kraljice prireditve.*

V S I V L O N J E R

ZAČETEK OB 15. URI ZAČETEK OB 15. URI